

РОЗВИТОК СИТУАЦІЇ ЩОДО БОРОТЬБИ З ПАНДЕМІЄЮ ВІРУСУ COVID-19 У СУМІЖНИХ З УКРАЇНОЮ ДЕРЖАВАХ

Центр зовнішньополітичних досліджень
 Національного інституту стратегічних досліджень

I. Країни Європейського Союзу

Керівні органи Європейського Союзу не вводили загальних обмежувальних заходів для боротьби з розповсюдженням коронавірусу, оскільки це належить до компетенції країн-членів. Водночас, Європейська Комісія запровадила обмеження на поїздки без поважних причин з третіх країн у ЄС. Посилаючись на заяву Європейського центру з профілактики та контролю захворювань про відсутність ознак того, що пандемія коронавірусу досягла свого піку в Європі, виконавчий орган ЄС 9 квітня закликав держави-члени зберегти до 15 травня заборону на поїздки без вагомих причин також і всередині Шенгенської зони.

Польща

Чинний режим карантину (стан епідемії) діє до 14 квітня й буде продовжений. З 1 квітня уряд Польщі оголосив про нові обмеження в рамках боротьби з коронавірусом:

- в публічних місцях між людьми має зберігатися дистанція у два метри, що на практиці означає можливість переміщатися виключно поодиночі (посилення правил не стосується ситуації, в якій родич супроводжує неповнолітнього);
- кількість покупців в магазинах чи клієнтів у банку – максимум три людини на одну касу (у поштових відділеннях – не більше двох осіб на одне вікно обслуговування);
- з 10.00 до 12.00 доступ у магазини, аптеки і інші служби буде відкритий лише для людей старше 65 років;
- від 2 квітня діє вимога робити покупки виключно у одноразових рукавичках, які можна буде взяти при вході до магазину;
- забороняється робота у неділю будівельних супермаркетів;
- запроваджені обмеження доступу до парків, бульварів, скверів, пляжів та інших місць відпочинку;
- забороняється функціонування готелів чи хостелів, за винятком місць, де

проживають робітники, які працюють на будівництві чи в інших місцях.

- забороняється функціонування сервісу оренди велосипедів, функціонування перукарень, косметичних і тату-салонів;

- особу, що перебуває на карантині, має бути ізольовано від сім'ї, а якщо це неможливо, тоді вся сім'я автоматично підпадає під 14-денний карантин. Кожна особа на карантині повинна мати у своєму мобільному телефоні додаток, за допомогою якого контрольні органи зможуть перевіряти, чи особа перебуває вдома;

- забороняється самостійний вихід з дому молоді до 18 років без супроводу батьків;

- у громадському транспорті має зберігатися безпечна дистанція між пасажирами – через одне сидіння, а в офісах запроваджуються максимальні заходи дезінфекції робочих приміщень;

- усі медичні операції переносяться на пізніший період, якщо вони не є нагальними.

Уряд Польщі схвалив продовження терміну легального перебування на території країни іноземців і зокрема українців, які прибули туди на підставі шенгенської візи чи в рамках дії безвізового режиму. Проєкт також передбачає продовження терміну дії посвідки на проживання та тимчасового посвідчення особи для іноземця.

Польща очікує піку захворюваності на викликану коронавірусом хворобу COVID-19 у травні-червні та готується до економічної рецесії. На підтримку своїх підприємств Польща виділить 100 млрд. злотих (22 млрд. євро) – так званий «фінансовий щит» у розмірі 4,5% ВВП. 25 млрд. злотих (5,5 млрд. євро) з цих коштів буде спрямовано на підтримку мікрофірм, 50 млрд. (понад 11 млрд. євро) – малих і середніх, ще 25 млрд. злотих отримають великі компанії. Фірми, які скористаються державною підтримкою, можуть розраховувати загалом на 60 млрд. злотих (понад 13 млрд. євро) прямої допомоги. Фінансова допомога надаватиметься насамперед підприємствам, чиї обороти у зв'язку з кризою впали більш ніж на 25%. Для мікро- і малих фірм допомога становитиме до 300 тис. злотих (66 тис. євро), для середніх – до 4 млн. (понад 880 тис. євро). За розрахунками уряду, допомогою зможуть скористатися близько 670 тис. підприємців. За її реалізацію відповідатиме Польський фонд розвитку, водночас вимогою для отримання державної допомоги є збереження фірмами господарської діяльності та відмова від звільнення працівників.

Країни Балтії

Литва – як і прогнозувалось, 8 квітня уряд Литви прийняв рішення продовжити до 27 квітня карантин, запроваджений через пандемію корона вірусу (діє режим надзвичайної ситуації). З 10 квітня носіння медичних масок у громадських місцях у Литві стане обов'язковим. З метою обмеження скупчення людей на великодні свята, уряд вирішив перекрити рух з 20:00 10 квітня до 20:00 13 квітня. Зокрема, литовці не зможуть в'їжджати у населені пункти, де в них немає нерухомості. Виняток зроблять лише для тих, хто їде на роботу, на похорон, до тяжко хворих або постраждалих унаслідок нещасного випадку.

Водночас уряд готує послаблення обмежувальних заходів для малого бізнесу після великодніх свят, але виключно за позитивної динаміки, припинення зростання кількості захворювань на COVID-19. Будь-які зібрання більше двох осіб в Литві заборонені, отже дистанційний спосіб святкування Великодня має стабілізувати

ситуацію.

Латвія – режим надзвичайного стану офіційно продовжений до 12 травня. Латвія та Естонія офіційно повідомили генерального секретаря Ради Європи про відступ від частини своїх зобов'язань відповідно до Конвенції про захист прав людини і основних свобод. Всі існуючі обмеження зберігаються. Зокрема, заборонені будь-які публічні заходи в закритих приміщеннях, на вулицях діє соціальне дистанціювання, зібрання більше двох осіб заборонено.

З 1 квітня військовослужбовці Міністерства оборони Латвії, на прохання Державної прикордонної служби, залучені до охорони латвійсько-російського кордону через пандемію коронавірусу COVID-19. Подібна практика збережеться на час дії надзвичайного стану.

Естонія – режим надзвичайного стану діє до 1 травня. Відповідно до нових правил, кількість людей у приміщенні має бути розрахована з розрахунку 1 людина на 4 квадратних метри. Зачинені торгівельно-розважальні центри, працюють лише продовольчі магазини та аптеки. На спортивних майданчиках та в парках діють норми соціального дистанціювання (2 метри, не більше двох осіб). Водночас ресторани та кафе зберігають можливість працювати (хоча більшість зачинені) з дотриманням нових норм та до 22.00. Немає жорстких обмежень на закриття виробництв та приватних крамниць, якщо вони дотримують санітарно-епідеміологічних вимог.

Словаччина

Словаччина однією з перших європейських країн ввела карантин, як захід боротьби з пандемією коронавірусу. На всій території країни діє надзвичайний стан.

З 30 березня уряд Словаччини з метою забезпечення населення доступними товарами і послугами та задля підтримки малого бізнесу **дещо послабив карантин, дозволивши відкрити частину так званих «не життєво важливих» магазинів**, які продають велосипеди, товари для садівництва, будівельні матеріали, побутову та комп'ютерну техніку. Умови роботи - дотримання таких самих гігієнічних стандартів, які діють для продуктових магазинів. Також можуть працювати нотаріуси та адвокати.

Водночас, парламентом країни **було прийнято закон про дозвіл відстежувати дані мобільних пристроїв мешканців країни**. Органи охорони здоров'я мають право вимагати інформацію про локалізацію громадян та ідентифікаційні дані від операторів мобільних мереж (але це не стосується особистої інформації - вмісту текстових повідомлень або телефонних дзвінків). Цей дозвіл залишатиметься дійсним не довше ніж кінця 2020 року.

5 квітня прийнято рішення про посилення обмежувальних заходів, а саме **запровадження заборони на вихід людей з будинку без певної мети**. Обмеження на пересування діятимуть, в тому числі, і на Великдень - вільне переміщення людей не дозволяється в період з 8 до 13 квітня. При цьому плануються виключення, в тому числі, поїздки на роботу і з роботи та в супермаркет, відвідування лікаря, догляд за родичами або допомога сусідам, похорон, виїзди на природу в межах району, в якому живе людина.

Наприкінці березня словацький уряд **представив пакет першої економічної допомоги громадянам країни**. Держава буде виплачувати 80% заробітної плати працівникам і самозайнятим, чий компаній довелося закрити або чий прибуток знизилася, щонайменше, на 20%. Ці виплати отримують близько 36% працездатного

населення країни. Роботодавці будуть платити податки на заробітну плату працівникам, але ті, чий прибуток знизилася на 40% і більше, зможуть відкласти виплати на три місяці, якщо не будуть скорочувати робочі місця. Крім того, працівники на карантині і батьки, які знаходяться вдома з дітьми, будуть отримувати 55% заробітної плати від держави.

Угорщина

В Угорщині триває дія обмежувальних заходів у зв'язку з протидії пандемії, які певною мірою м'якші, ніж в деяких інших країнах ЄС. З 28 березня 2020 р. на всій території Угорщини діє обмеження на пересування людей:

- на вулицю можна виходити тільки в разі крайньої необхідності: на роботу, в магазин за продуктами або ліками, на оздоровчу прогулянку (але тільки на самоті або з близькими). При цьому, на відміну від багатьох держав, дозволено відвідувати перукарні;

- у магазинах і на ринках з 9:00 до 12:00 можуть перебувати виключно пенсіонери старші за 65 років, хоча уряд рекомендує їм зовсім не виходити на вулицю і в термінових справах користуватися допомогою волонтерів;

- громадський транспорт країни перейшов на розклад літніх канікул, ходить рідше;

- ресторани працюють тільки на доставку, музеї, готелі та купальні закриті;

- кордони країни закриті, кілька прикордонних пунктів відкриті тільки для водіїв фур і сезонних робітників, які приїжджають з сусідніх країн. Евакуація громадян Угорщини з-за кордону літаками відбувається за окремою процедурою.

30 березня 2020 р. парламент Угорщини **прийняв закон про надзвичайну ситуацію**, який зокрема передбачає запровадження покарання до п'яти років в'язниці за розповсюдження неправдивої інформації про коронавірус і до восьми років в'язниці за недотримання карантину.

Румунія

6-го квітня 2020 р. рішенням уряду **було продовжено дію воєнного стану**. Пік спалаху захворюваності у країні очікується у період між 20 квітня і 1 травня. При сприятливій ситуації, уряд Румунії планує поступово знімати обмеження на пересування людей з середини травня.

На час дії воєнного стану значна **частина суспільного життя регламентується положеннями т.зв. воєнних наказів**. Так, 25 і 30 березня **було запроваджено нові посилені заходи**:

- з 25 березня запроваджується жорсткий карантин, в рамках якого людям дозволено виходити з дому тільки щоб купити їжу, ліки, піти на роботу чи у випадку надзвичайних ситуацій;

- вихід з дому дозволяється також задля здачі крові, гуманітарної або волонтерської діяльності, ведення сільськогосподарської діяльності чи пересування з метою продажу сільськогосподарської продукції;

- люди, старші 65 років, можуть покидати помешкання лише протягом 11:00 та 13:00 для покупок, отримання медичної допомоги, догляду за неповнолітніми чи за потреби вигулу домашніх тварин (також ввечері о 20-21 годині). Виняток серед людей похилого віку зроблено для тих, хто ще працює або займається сільськогосподарською діяльністю;

- працівники, які вирушають з дому на роботу чи повертаються з неї, повинні

мати службову картку або заяву від роботодавця;

- фрілансери та фізичні особи повинні пред'явити довідку із зазначенням імені, дати народження, причини пересування, дати та підпису; документ може бути представлений також на телефоні або планшеті;

- обмежуються ціни на комунальні послуги - ціни на електроенергію, природний газ, водопостачання, вивезення побутових відходів не збільшуватимуться від рівня, зафіксованого на дату публікації наказу;

- з 25 березня усі люди, які приїжджають до Румунії з-за кордону, переводяться в ізоляцію; посилюється порядок стеження за дотриманням режимів ізоляції і карантину, запроваджено онлайн-спостереження за особами, що знаходяться в ізоляції. При порушенні режиму ізоляції чи карантину усі видатки, пов'язані із посиленням карантинних заходів покладатимуться на порушників;

- збільшуються штрафи для фізичних і юридичних осіб, які не дотримуватимуться положень наказу; у якості покарання можуть застосовуватися інші санкції, зокрема конфіскація майна або обмеження доступу до його використання;

- запроваджуються посилені заходи для захисту водіїв вантажного транспорту, пілотів та екіпажів морських і річкових суден.

Ситуація в медичній сфері. Відсутня достатня кількість **медичного персоналу** (за оцінками майже 40 тис осіб).

Наприкінці березня відбулися **виступи медичних працівників** усіх рівнів, які погрожували звільнитися або ж вже звільнилися через відсутність адекватних засобів індивідуального захисту, неналежну оплату праці та надмірне навантаження. 26 березня ц.р. **пішов у відставку міністр охорони здоров'я Румунії В.Костаке** – формально через невідповідність його заяв про масове коронавірусне тестування усіх жителів Бухаресту (це вимагало від 2 до 4 мільйонів тестів, тоді як поточна потужність тестування в Румунії складає близько 2 тис. на день (2 400 тестів/ 1 млн. населення – на 08.04.20).

6 квітня уряд Румунії прийняв рішення про **виплату щомісячної премії усім медпрацівникам**, які контактували з пацієнтами, зараженими новим вірусом. Таким чином, 75 тис. лікарів, медсестер, санітарів, працівників служби швидкої допомоги та парамедиків, які лікують пацієнтів з COVID-19, отримуватимуть 2500 леїв щомісяця (трохи більше 500 євро), з яких сплачуватимуть лише податок на прибуток у розмірі 10%. Одночасно було запроваджено нові вимоги до медиків: медичному персоналу заборонено відмовлятися від переведення чи делегування на період надзвичайної ситуації в лікарні з гострою нестачею персоналу; лікарні не можуть відмовляти в прийомі пацієнтів, в яких не підтверджено наявність вірусу.

Уряд Румунії запускає **програми переорієнтації для національних виробників** з метою імпортозаміщення критично важливих товарів. Так, розпочато **програму мікроіндустріалізації**, зорієнтовану на виробництво санітарних матеріалів: оголошено програму грантів 65 мільйонів леїв (близько 13,5 мільйонів євро) для 325 компаній, які хочуть перепрофілювати свої потужності для їх виготовлення.

Використовуються спроможності румунських збройних сил і оборонної промисловості: у безпосередній близькості до Бухареста розгорнуто польовий госпіталь; в Констанці організовується Модульна лікарня ізолювання і терапії при військовому госпіталі.

Міністерство оборони Румунії розробило швидкий метод сертифікації компаній, які працюють над виробництвом нових пристроїв для штучної вентиляції легень, необхідних для лікування пацієнтів із серйозними формами COVID-19. В оборонній промисловості розроблено тепловий сканер, що може бути використаний у місцях з великим потоком людей, для скорочення часу вимірювання температури в таких місцях, як аеропорти, метро, пункти пропуску через державний кордон та державні установи, а також виготовляються спеціальні мобільні засоби, що дозволяють здійснювати первинне транспортування заражених осіб.

II. Країни колишнього СРСР

Російська Федерація

За прогнозами епідеміологів Росії, пік зараження у країні – перший тиждень травня, ймовірна дата зняття карантину – останній тиждень червня.

11 квітня пресекретар президента РФ Д. Песков повідомив, що через поширення коронавірусу у Москві спостерігається важка ситуація, через зростання кількості хворих в авральному режимі працюють всі лікарні.

Останні зміни щодо обмежувальних заходів:

- В Москві та агломерації введена система цифрових перепусток для поїздок на будь-якому виді транспорту (в т.ч особисті автомобілі, велосипеди, тощо). При цьому, переміщення пішки поки не обмежується. Система запроваджується з 13 квітня, обов'язкова наявність перепустки – з 15 квітня. Для поїздок на роботу строк дії перепустки 30 днів; для відвідання медзакладів та магазинів видається разова перепустка. У випадку погіршення ситуації будуть введені обмеження на переміщення всередині районів;

- з 27 березня повністю зупинено авіасполучення (в т.ч. чартерне) із усіма країнами світу;

- з 30 березня обмежено перетин держкордону РФ через автомобільні, залізничні, пішохідні, річкові та змішані пункти перетину (виключення: транспортне сполучення та фельд'єгерський зв'язок, громадяни, які проживають у Калінінградській області, ОРДЛО, а також ті, які здійснюють подорож у зв'язку із смертю родича);

- РЖД не припинила внутрішнє пасажирське сполучення, однак розміщення людей у вагонах відбувається з урахуванням вимог карантину (на відстані 1 м один від одного).

- у період з 30 березня по 30 квітня встановлено спеціальний режим неробочих днів із збереженням оплати праці (не розповсюджується на підприємства, організації та установи, критично важливої інфраструктури та ті, які спеціально визначені вищим органом виконавчої влади суб'єкта РФ);

- надано дозвіл на дистанційний продаж аптечними установами лікарських засобів (за виключенням тих, що продаються за рецептом, наркотичних та психотропних препаратів, а також спиртмістких препаратів з долею етилового спирту більше 25%).

Заходи щодо соціально-економічної підтримки громадян та суб'єктів господарювання:

- надано право фізичним особам та приватним підприємцям вимагати від кредиторів призупинення виконання зобов'язань за договором найму (кредиту) на строк до 6 місяців (кредитні канікули);

- сформовано перелік товарів першої необхідності та постійний моніторинг їх наявності;
- здійснено резервування 171 млрд. рублів на реструктуризацію і надання відстрочки по виплаті бюджетних кредитів, а також на компенсацію втрат регіональних бюджетів;
- введено мораторій на перевірки бізнесу, в тому числі податкові, за винятком питань, що становлять ризики для життя і здоров'я громадян;
- знижено майнові податки для орендодавців в обмін на зниження ставок оренди або відстрочки платежів для орендарів окремих категорій бізнесу;
- запроваджено дистанційні виплати допомоги, в тому числі по безробіттю;
- запроваджено відтермінування сплати податків для найбільш постраждалих галузей;
- введені компенсації витрати регіональних бюджетів;
- виділено Росавіації з бюджету РФ 1,5 млрд. рублів на відшкодування витрат авіакомпаній, що займаються поверненням громадян РФ з-за кордону;

Республіка Білорусь

Попри тенденції до подальшого поширення вірусу в Білорусі та збільшення смертних випадків, **влада країни продовжує політику незначних обмежень**. Зокрема, президент О.Лукашенко, посилаючись на ВООЗ, пропонує боротьбу із вірусом здійснювати «точково», концентруючись на окремих пацієнтах, у яких підтвердився відповідний діагноз.

Водночас, представництво ВООЗ в Білорусі змінило свою оцінку ситуації та назвало її надзвичайною та такою, що викликає занепокоєння, однак наразі не вимагає ввести карантин на території Білорусі.

Протягом останніх 2-х тижнів додатково запроваджено такі заходи:

- Після брифінгу з представниками ВООЗ, Білорусь збільшила кількість проведених тестів на коронавірус, внаслідок чого стрімко збільшилась кількість виявлених захворювань;
- громадяни, які повернулись з країн із зафіксованими випадками виявлення COVID-19, повинні протягом 14 днів знаходитись на самоізоляції в домашніх умовах, та введено адміністративне покарання за порушення такого режиму;
- з 29 березня зачинені нічні клуби строком на 14 днів;
- з 30 березня громадянам не рекомендовано залишати свої помешкання без нагальної потреби;
- у закладах громадського харчування відвідувачі мають розташовуватись на відстані щонайменше 1,5 м один від одного;
- готелі повинні розміщувати мешканців із максимальним віддаленням один від одного;
- співробітники закладів, які контактують із відвідувачами, зобов'язані користуватись засобами індивідуального захисту (маски, рукавички, антисептики) та для них запроваджено регулярний контроль температури;
- введено додаткові технологічні перерви для дезінфекції приміщень;
- відмінені відрядження, а наради та засідання мають проходити у режимі телеконференцій;
- скасовано всі виставки, ярмарки та інші масові заходи;

- транзит автомобілів дозволений лише дорогами національного значення, а зупинки (в т.ч. для відпочинку, харчування тощо) – лише у призначених для цього місцях.

- канікули в школах продовжено до 20 квітня. Водночас розроблено методичні рекомендації по дистанційному навчанню.

- парад перемоги 9 травня поки не скасований, до нього йде підготовка.

Більша частина запроваджених обмежень носить рекомендаційний характер.

Деякі заходи протидії розповсюдження вірусу запроваджуються із власної ініціативи громадян, бізнесу та інших організацій. Зокрема, частина великих розважальних закладів самостійно призупинила свою діяльність, громадяни стали частіше користуватись віддаленими сервісами (онлайн обмін валют, замовлення їжі, тощо), батьки учнів цікавляться, чи можливо продовжувати навчальний процес дистанційно (в т.ч. через мережу Інтернет), багато вищих навчальних закладів Мінська перейшли на віддалену роботу (не афішуючи такі кроки), а Православна церква скасувала частину заходів перед Великоднем для запобігання великого скупчення людей, водночас, дозволивши проводити деякі обряди вдома самостійно.

Збільшується підтримка громадянами запровадження карантину, однак влада країни ставиться до цього скептично. Зокрема, президент О.Лукашенко звернув увагу на більшу важливість продовольчої безпеки.

Вжиті такі заходи у соціально-економічній сфері:

- розширено перелік соціально значущих товарів (в т.ч. продовольчих) та введені обмеження щодо підвищення цін на них;

- розробляється план підтримки великого бізнесу, зокрема таких підприємств як «Белавія» та БелАЗ.

Білорусь звернулась до ЄС із проханням підтримати її систему охорони здоров'я. Загальна сума допомоги може становити 60 млн. євро.

Молдова

У Молдові відмічається висока кількість заражень серед медичних працівників, фактично четверта частина усіх заражених (257 осіб на початок квітня). Згідно даних ВОЗ, Молдова провела найменшу кількість тестувань на коронавірус серед країн регіону – 5108 тестів (1266 на 1 млн. населення).

Обмежувальні заходи, запроваджені молдовським урядом:

- з 17 березня Молдова на 2 місяці запровадила надзвичайний стан (НС);

- з 25 березня в містах і селах Молдови заборонено прогулянки в парках та інших громадських місцях, до охорони порядку та контролю за дотриманням карантинних заходів залучено підрозділи Національної армії;

- з 27 березня введено заборону збиратися більше 3 осіб – це стосується і церковних служб;

- літнім людям, старшим за 63 роки, заборонено перебувати за межами місць проживання, за винятком потрапляння на робоче місце за умов неможливості працювати віддалено, придбання продуктів та ліків, або ж проходження термінового медичного обстеження;

- з 1 квітня літнім людям доставлятимуть пенсії та соціальні допомоги додому;

- для працівників бюджетних установ період 7-17 квітня уряд оголосив вихідним періодом, який може бути продовжений до 28 квітня.

Працівники бюджетних установ отримують заробітну плату за цей час у

повному обсязі, проте після закінчення надзвичайного стану ці дні потрібно буде відпрацювати.

Прем'єр-міністр І.Кіку заявив, що держава вже втратила 40% доходів через припинення надходжень податків і зборів. На період пандемії і після нього уряд має три пріоритети:

- забезпечити мінімальний щомісячний дохід для всіх громадян;
- підтримувати функціонування бюджетної і банківської систем;
- підтримка економіки в цілому.

Уряд Молдови розраховує на кредитні лінії від Європейського інвестиційного банку, особливо для підтримки малих і середніх підприємств, держава надасть кредитні гарантії. Можливою вбачається виплата державою відсотків за такими кредитами, проте на пряму фінансову підтримку від держави бізнесу розраховувати не варто.

З 1 квітня військові підрозділи розпочали переобладнання міжнародного виставкового центру Moldexpo у Кишиневі на Центр прийому пацієнтів з коронавірусом на 300-400 місць та організована необхідна логістика. Після підтвердження діагнозу пацієнтів будуть госпіталізувати в стратегічні лікарні. Тимчасовий госпіталь охоронятимуть військовослужбовці Національної армії разом з поліцією.

Ситуація у Придністров'ї

У Кишиневі здійснюють аналіз коронавірусних тестів з Придністров'я через відсутності в Тирасполі відповідних лабораторних потужностей і персоналу; запропоновано госпіталізацію важкохворих мешканців регіону в молдавських медичних установах.

Після підтвердження перших випадків смертей від коронавірусу в ПМР, МОЗ Молдови звернулося до ВОЗ з проханням надати допомогу в моніторингу епідеміологічної ситуації в регіоні. При цьому Кишинів звинувачує владу Придністров'я у «несерйозному ставленні до епідемії».

Також Кишинів звернувся до ОБСЄ з проханням сприяти вирішенню проблеми з обмеженням на пересування лікарів, що проживають на території т.зв. ПМР, до молдавських медичних установ. Керівництво ПМР висунуло умови медикам, які через низьку зарплату перейшли на роботу в медустанови Молдови, або там залишатися, або працевлаштовуватися в ПМР, заборонивши їм виїзд.

У Придністров'ї з 30 березня запроваджено посилення карантинного режиму та продовжено надзвичайний стан, що включає ідентичний молдовському перелік обмежень, до 1 травня включно.

Грузія

Грузія в умовах розповсюдження епідемії посилює карантинні заходи. З 31 березня:

- введена комендантська година з 21:00 до 6:00;
- обмежується функціонування громадського транспорту (припиняє роботу метро в Тбілісі, зупиняється міське та міжміське рейсове транспортне сполучення);
- запроваджено обмеження на пересування особистим транспортом (згідно рекомендаціям міністерства охорони здоров'я – не більше 3 осіб в автомобілі, з яких 2 перебувають на задньому сидінні);
- вводяться обмеження, спрямовані на забезпечення «соціального

дистанціювання» (заборона на збори людей в групи кількістю понад 3 особи; паралельно надані рекомендації зберігати дистанцію в магазинах та аптеках);

- забороняється функціонування спеціалізованих об'єктів реалізації алкогольних напоїв;

Продовжуються карантинні заходи щодо навчального процесу, міжнародного сполучення, торгівельного сектору. З початку квітня введена заборона на онлайн-торгівлю (виключення стосується лише продовольчих та медичних товарів). Також обмежується робота закладів харчування, яким дозволяється реалізовувати товар лише через доставку або самовивіз транспортним засобом.

III. Туреччина

Ситуація з епідемією COVID-19 в Туреччині залишається вкрай загрозливою. Наприкінці березня *турецька влада пішла на поступове посилення обмежувальних заходів, в тому числі:*

- повне призупинення міжнародного авіаційного сполучення;

- заборона на розважальні заходи на свіжому повітрі, в рекреаційних зонах (на кшталт риболовства, пікніків, занять спортом) у вихідні дні, підсилену закриттям відповідної інфраструктури;

- часткове обмеження функціонування громадського транспорту (обмеження на кількість пасажирів – до 50% від звичайного завантаження; скорочення кількості приватних таксі у великих містах; призупинення паромних перевезень в Стамбулі тощо);

- введення обмежень для медичних працівників державних та приватних лікарень залишати свої посади та місця роботи терміном на 3 місяці;

3 квітня було оголошено про нове суттєве розширення обмежень:

- введення обов'язкового носіння масок в громадському транспорті та закритих громадських місцях, які продовжують працювати (на кшталт ринків, комунальних установ) – при цьому проголошена амбітна програма забезпечення безкоштовними масками всіх громадян держави, а продаж масок заборонений;

- закриття 31 турецького міста (столиць провінцій, в яких проживає понад 750 тис. жителів та місто Зонгулдак) для в'їзду/виїзду транспорту на 15 діб (виключення допускаються для транспорту, який забезпечує критичну інфраструктуру, відповідає особливим вимогам тощо);

- введення жорсткого карантину для осіб віком до 20 років (до цього часу – стосувався лише громадян віком понад 65 років); згодом МВС Туреччини роз'яснило, що це не стосується молоді, яка офіційно працевлаштована в державному чи приватному секторі, виконує сезонні сільськогосподарські роботи;

Пізно ввечері 10 квітня Міністерство внутрішніх справ Туреччини повідомило, що на найближчі вихідні (з 00:00 11 квітня на 48 годин) в 31 місті, на які розповсюджуються заходи ізоляції, вводиться повномасштабний карантин. Пізніше повідомлення про такі заходи (фактично – за дві години до їхнього запровадження) викликало масовий наплив до торгових точок покупців, які намагалися оперативно поповнити запаси.

Окрім цього, в дії залишаються прийняті раніше обмеження.

Представники влади продовжують закликати населення до обережності та «соціального дистанціювання». Для забезпечення цього введено додаткові вимоги для торгівельних закладів (дистанція між торгівельними точками на ринках,

допустима кількість відвідувачів в приміщенні тощо). За порушення обмежувальних та карантинних заходів передбачаються адміністративні штрафи.

В деяких регіонах держави місцева влада вводить жорсткіші обмеження стосовно функціонування транспорту та карантинного режиму – у відповідності до своїх повноважень. Частина провінцій Туреччина ввела обмеження на в'їзд та виїзд людей, в деяких вводиться обов'язковий карантин для приїжджих з-за меж провінції.

У той же час політика турецької влади у порівнянні з діями деяких європейських держав залишається відносно м'якою. Економічна активність в Туреччині не переведена на дистанційний режим – люди продовжують ходити на роботу.